

Kovács András Ferenc

Alekszej Pavlovics Asztrov hagyatékából

Etűdök hőseposzhoz

(Borisz Paszternaknak barátsággal)

*Nagyapám visszatért Urálból –
Hozott egy faragott dobozt...
Egy hős előd Szibériában
Ragadt – s nem ragadott kobozt.*

*Többé nem írt dalt, verseket –
A cári önkény bekasztlizta...
Mindvégig elvű szittyja volt,
S ha szláv is – főként dekabrista.*

*Egy ősöm elfeledt mezőkön
Kaszálva hét határon át –
Lelt egy kopott, kincstári csengőt,
Mely őrzi még csaták nyomát.*

*Golyók sebzette rézkolomp –
Csak ez maradt rám nagyapától.
Horpadt harang, de rég kihullt
Kozák ígáslovak nyakából.*

*Idős apám is földre roskadt,
Eltűntek fent barátaim –
Kortársaim mind elfeküdtek
A névtelen fagy árkaiban.*

*Mindegy – közülük, hogy ki volt
Hozzám gonosz, rossz, és ki túl jó?
Most visszahoznám mindüket –
Sírjuk kavargó, éji, dúlt hó...*

*Végtére egyformák vagyunk mi –
Egyemáshoz egyre közelebb
Hajlunk reszketve, mint a szilfák,
Ha már fergeteg közeleg...*

*Ha szélvész száguld, súlyos ég
Haragja sújt le körbe-körbe –
Vén törzset s lombos ágakat
Egyként gyötörve, összetörve.*

*Hány ellentét, hány azonosság
Hajtja veszendők versenyét!
Hasonlóak – s különbözők, mint
Hajnali erdőn berkenyék...*

Termelési tájlíra

*Gyári lakótelepek lobogása
Iramlik a sarkövi szélben inogva!
Pirkad a menny, noha mostoha, Dása,
S a füst harapása kemény, de pirongva*

*Puffad a hősi kohó – lohadása
Ma késik... A tájba, akárha pirogva,
Fagy foga vásik... A kor rohanásra
Való, hisz a lépte hatalmas, iromba –*

*Döngve, tiporva kihajt hadiparra,
De fegyverüzéri jövőt üzemeltet
Üzleti elv, s horizontra kivarrra*

*A hit, mit a pártos erők tüze keltet!
A gépi jelen hat – a hófok, a tégely,
A néptömeg álma, ha horkol a kétely.*

Scherzo Macabre

Novogyevicsjében bandukolva, Dása,
Ihletett s kísértett hantok horpadása...

*Alekszej Pavlovics Asztrov, a Doktor,
Most meghalok és kijelentem ezennel:
Túl sok rossz helyre vetett oda rosszkor
A Sors, de fölérni se mertem eszemmel,*

*Miért történt – csakis így, soha másképp
Az Élet? Itália, Párizs, Odessza
Elszállt! Buta Korszak vasfoga vás, tép
Belém... S recitálhat a cári podesztá*

*(Már kommunista) nekem, s noha győztem,
Bármerre cibált kanyarogva a horhos –
Itt fekszem, itt pihenek meg az Őszben
Én, ama szinte poéta, csak Asztrov, az orvos.*

*De meghagyom, ülj helyt, várj haza, Dása –
Ne varrj zokogón a zakómra akasztót...
Lelkemnek itt sose lesz maradása –
Hozzád visszaröpül, s csupa csókot ad Asztrov!*

(Drága, örökre szeretlek, ajaj, de a strófa katasztrófi!)

Szerelmi noktürn

(Dásának – kinek másnak?)

*És végül velem maradnak a varjak
A szív fölött köröttem idebenn
Szabad lesz hosszú hallgatást szavaljak –
Vers lesz világ lesz újra idegen*

*És nézem – rezzen nyírfa ring a hársfa
Éger fenyő fűz korai juhar
S nem várok többé vágyra ritka társra –
Szavak közén úr pora kifuvall*

És messze tart az égi egyedüllét
Csillagforgásba húlnak mindenek –
Szerelmem inkább mégis veled ülnék
De túlról éji lombok intenek

És már lefekszem – elrebbent szemem még
Filmet pörögtet sok semmit viszen
A mélybe – s én csak melletted szeretnék
Ébredni majd mint fény szelíd vizen

És nézni végül üdvözülten ifjan
Téged nem tudván mi történt velem –
És így marad ha tán időtlen így van
Minden verssorban megtört életem

Ötvenes évek. Önarckép

És körbe-körbe járkal évre év,
mint börtönudvaron rab, cellamély
sötétjén vétlen lélek, s fent nagy éj
partján sosem dereng föl végre rév,
kikötni hely, se megnevezni név –
nincs semmi, senki megnevezhető.
Csak tudni kell: ez egy lemeztető,
az rácsos ablak, ez vér, az fehér...
A szó alakja elvész, majd felér
a nyelv hegyére, s máris megfagyott
a csend jegén... Mondhatni: megvagyok,
tömbházi létben, újdun bőrzekék
közt régi árny, ki rója körzetét,
lakótelepre ingáz napra nap –
némulva fájnak, nem jajonganak,
fegyelmezettek s jók az emberek, de
szabadságuk törvénytelen pereg le.